

عنوان: رجب، شعبان و رمضان؛ مقدمه ادراک باطن لیلۃ القدر (۲)

تولید شده در کارگروه تولید محتوای معاونت فرهنگی و اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

بهمن ۱۴۰۳

حضرت علی ع در روایت شریفی فرمودند: «شَهْرُ رَمَازَانَ شَهْرُ اللَّهِ وَ شَعْبَانَ شَهْرُ رَسُولِ اللَّهِ وَ رَجَبٌ شَهْرِي»^۱

امام علی علیه السلام فرمود: رمضان ماه خدا و شعبان ماه رسول خدا و رجب ماه من است.

چنانچه در مبحث قبل بیان شد، حضرت علی ع، باب رسول خدا ص هستند و رسول خدا، باب الله. در روایت شریف فوق، رجب، ماه حضرت امیر، شعبان ماه رسول خدا و رمضان، ماه خداوند متعال بیان شده است. از اینجا می توان نتیجه گرفت که ماه رجب، مقدمه ادراک فیوضات ماه شعبان است و ماه شعبان، مقدمه ادراک ماه رمضان. کسی که بخواهد به فیض کامل هر ماه نائل بیاید باید از ماه پیش از آن، مراقبه را شروع کند. اگر کسی چنین کند، ماه رمضان آماده دریافت برکات معنوی و علمی این ماه خواهد شد.

کسی که از ماه رمضان بتواند استفاده وافیه برد، آماده ورود به دهه آخر این ماه خواهد شد. در صورتی که انسان، ماه رجب و شعبان و دو دهه ماه رمضان را با مراقبت ویژه به سر ببرد، آماده ورود به دهه آخر خواهد شد. ماه رمضان، لطافت خاصی دارد، اما دهه آخر این ماه، از لطافتی خاص تر برخوردار است. بیست روز روزه و مراقبه در دو دهه اول و دوم این ماه، انسان را به تجرد نزدیک نموده است؛ زیرا کم خوردن و آشامیدن، انسان را به ملائکه و عالم ملکوت نزدیک می کند.

در دل دهه آخر ماه رمضان، درّی گهربار به نام لیلۃ القدر نهفته است. کسی که به ادراک لیلۃ القدر برسد، به عمق معرفت قرآن و اهل بیت علیهم السلام راه یافته است. این باریابی نیاز به طهارت خاص دارد؛ «لا یمسه إلیا المطهرون» (واقعه / ۷۹) بهترین اوقات برای کسب این طهارت، چنانچه گفته شد در دو ماه رجب و شعبان و از مجرای وجود حضرت امیر ع و پیامبر اکرم ص است. چنان که چنین کسی دو دوهه اول ماه رمضان را نیز به سلامت طی کند، آماده ادراک شبهای قدر و وصول به لایه های عمیقی از معرفت قرآن و اهل بیت علیهم السلام خواهد شد.

^۱ وسائل الشیعة، ج ۷، ص ۲۶۶، ح ۲۳

لیله القدر، همانند قرآن و اهل بیت علیهم السلام دارای مراتب و اعماق است. ظاهری ترین مراتب لیله القدر، شبهای ۱۹، ۲۱ و ۲۳ ماه رمضان هستند؛ اما باطنی ترین مرتبه شب قدر، وجود نازنین حضرت زهرا سلام الله علیها می باشد. در روایت شریف از امام صادق ع آمده شده است: «اللیله فاطمه و القدر الله»^۲ همچنین فرمودند: «إِنَّ فَاطِمَةَ هِيَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ»^۳ فاطمه سلام الله علیها حقیقت و باطن شب قدر است. کسی که به عمق شب قدر راه یابد، به معرفت فاطمه س راه یافته است؛ لذا امام صادق ع در روایتی دیگر فرموده اند: «من عرف فاطمة حق معرفتها فقد أدرك لیله القدر»^۴ کسی که به معرفت فاطمه س برسد در اصل، معرفت لیله القدر را ادراک نموده است.

کسی که در ماه رجب و شعبان قرب به حضرت علی ع و پیامبر اکرم ص پیدا نموده، در ماه رمضان اتصال به حضرت حق پیدا می کند و محرم ناموس خلقت، حضرت زهرا س، می شود. البته راهیابی به عمق معرفت حضرت زهرا س، نسبی است و ادراک کامل آن برای احدی از خلائق حاصل نمی شود؛ لذا امام صادق ع فرمودند: «إِنَّمَا سُمِّيَتْ فَاطِمَةُ لِأَنَّ الْخَلْقَ فُطِمُوا عَنْ مَعْرِفَتِهَا»^۵ فاطمه س، فاطمه نامیده شده است؛ زیرا خلق از معرفت ایشان بریده شده اند. این روایت ناظر بر آخرین مراتب شناخت و وصول به قرب ایشان است، اما مراتب پایین تر بر حسب مراتب سعی و کسب طهارت انسان، حاصل شدنی است.

۲

۳ ثواب الأعمال، ص ۶۷

۴

۵ من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۹۸.